

Дзітмарытчына і мастацтва

Выданні 36-ы
№ 45 (2199)
6 чэрвеня 1967 г.
Аўтарак
Цана 4 кап.

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАВЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

НАШЫ ІНТЭРВ'Ю

ШЧАСЛІВАЙ ДАРОГІ Ў ГАСТРОЛЬНАЕ ЛЕТА

Гастрольнае лета! Чым будзе яго адметнае свята ў нашай рэспубліцы? Вось што адказвае на гэты пытанне карэспандэнт «Літаратуры і мастацтва» намеснік міністра культуры БССР Ю. Міхневіч.

Надыход летніх гастрольў звычайна асацыяруецца ў нашай свядомасці са святам, святая мастацтва. Тэатральныя калектывы сустрапаюцца ў гэты час з самай шырокай коламі грамадскіх, мясціна маюцца яшчэ раз прайсці ў якасці і, калі можна так сказаць, жыццяздольнасці сваіх здабыткаў. Як правіла, ў гастрольную афішу трапляюцца найлепшыя творы, бо кожны калектыв зацікаўлены ў выніках гастрольў і маральна і, вядома, матэрыяльна. Праўда, што грахі таіць, часам апошняе меркаванне бярэ верх. Тады ўключаюцца ў рэпертуар так званыя «касыяны» спектаклі. Але гэта не выратуе іх ад ганьбы. Бо глядзючы ардынзавыя ардынзавыя спраўдана мастацтва ад уяўнага.

Сялетнія гастролі адметныя тым, што яны праходзяць пад знакам падрыхтоўкі да вялікага свята ўсёго нашага народа—30 год для Савецкай улады. Падрыхтоўка святоняга рэпертуару вымагае вялікага напружання сіл, ды і рыхтавацца да свята, наогул, як лічыць дбайны гаспадыня, лепш за ўсё дома, таму многія тэатральныя калектывы нашай рэспублікі не ад'язджаюць сёлетня дэляка ад базы. Адначасова з паказам гастрольнага рэпертуару ідзе напружана праца над творамі, якія павінны ўпрыгожыць юбілейную афішу. Так, нікуды не пеедзе сёлетня наш оперны тэатр: нядаўна ён атрымаў цудоўную рэканструяваную сцэну, і будзе не абавязкова. Да таго ж мінчане ўжо анузіліся па оперы, па балеты. І сезон, які не так даўно адкрыўся, працягнецца аж да 10 ліпеня— да летняга адпачынку калектыву. Вось тады, недзе ў жніўні, яго пласцюк зоймуць масквіны— Дзяржаўны драматычны тэатр імя А. С. Пушкіна, адзін з цікавейшых калектываў краіны.

Трэба сказаць, што і купалаўцы сёлетня пачынаюць свае гастролі і не выязджаюць за межы рэспублікі. У жніўні яны наведваюць Магілёў. У іх рэпертуары вострым спектакляў, сярод якіх тры арыгінальныя беларускія п'есы—«Лявоніха на арбіце» А. Макавіча, «Канстанцін Заслонаў» А. Маўзона і «Выклік багам» А. Дзялендзіка. Апроч таго, яны пакежыць магіляўчанам камедыю Н. Думбадзе і Г. Лордзінідзе «Я, бабуля, Іліко і Іларыя», «Дзівакі Н. Хіжмета», «Патрабуецца ілган» Д. Псафара, «Мешчанін у дваранстве» Ж. Мальера.

Не выдзе за межы сваёй вобласці Магілёўскія абласны драматычны тэатр. На працягу чэрвеня і ліпеня ён будзе абслугоўваць раённыя вобласці, калгасы і сяўсы.

— А як працягваюць гастрольнае лета іншыя нашы тэатры?

— Беларускі дзяржаўны драматычны тэатр імя Я. Коласа пасля гастрольў у Бабруйску, якія скончыліся 30 мая, паехаў на чэрвень у Гродна, адтуль накіруюцца ў Калінінград. І пеедзе, трэба сказаць, цікавы рэпертуар, у якім чатыры спектаклі па арыгінальных беларускіх п'есах. Гэта славуці «Несцерка» В. Волкава, «Бяцкаяўчына» К. Чорнага, «Чатыры крыжы на сонцы» А. Дзялендзіка і «Вайна пад страхамі» Ю. Шчыракова і Т. Праўдзіўцавай па аднаіменным раманах А. Адамовіча. Афіша тэатра наогул цікавая і разнастайная. Тут і выдатны спектакль па п'есе Я. Райніса «Ветрык, вей!» і «Гарачае лета ў Берліне» Д. К'юсака, «Нацяная апавесць» Х. Хойнінскага, «Часовы жыхар» В. Палакова, «Шчыт і меч» В. Казыўнікава і В. Токарава, «З каханнем не жартуюць» П. Кальдэрона і нават спектакль для малых дзіцячых—«Беласнежка і сем гномаў» па п'есе Л. Усцінава і А. Табакова.

Месца таму выехаў на гастролі Брэсцкі тэатр імя Ленінскага камсомола Беларусі, ён паўсю свой гастрольны шлях з Пінска. Дзель гастрольныя маршруты тэатра пралягаюць на Украіну—у Нікалаев (чэрвень) і Чарнаві (ліпень). У падарожжа тэатр узьць найбольш важкі і каштоўны багаж: тры беларускія творы—«Брэсцкую крэпасць» К. Губарэвіча, «Сэрца на далоні» І. Шамякіна і Ю. Арынянскага і «Чатыры крыжы на сонцы» А. Дзялендзіка, «Уцёкі з нямчы» Бр. Тур, «Гарачае лета ў Берліне» Д. К'юсака, «Небесную прафесію» У. Салаўева, «Сельскі вечар» В. Ляжанова, «Звычайную гісторыю» І. Ганчарова і «Сокалы і вораны» А. Сумбатова-Южына.

З 19 мая гастролью ў Брэсце Гродзенскі абласны драматычны тэатр. Свае лепшыя спектаклі калектыву паказаў таксама на Украіне—у Цярнопалі (чэрвень) і Івана-Франкоўску (ліпень).

Таксама на Украіну трымаюць шлях гамлячанае: у чэрвені тэатр наведвае Керч, а ў ліпені—Адыс.

Беларускі рэспубліканскі тэатр кожна глядзца за два месяцы летніх гастрольў (чэрвень—ліпень) сустрапаецца з глядзцамі Мінскай, Віцебскай і Гродзенскай абласцей.

Амаль чатыры месяцы будзе працягвацца гастрольнае падарожжа Магілёўскага абласнога тэатра музычнай камедыі. Закончыўшы свае выступленні ў Віцебску, тэатр рушыў на Украіну, у Чарнігаў. Затым яго чакаюць цікавыя сустрэчы з глядзцамі Радзін (ліпень) і Бранска (жнівень). У рэпертуарнай афішы тэатра побач з сусветнай класікай («Лягушка мыйш І. Штрауса і трыма аперэтамі І. Кольмана—«Мерццян», «Прынцэса цырык» і «Сільва», «Звычайнае месца займае савецкая музычная камедыя: «На сцягані» А. Сандлера, «Каралева харавата» А. Новаківа, «Вяселле ў Малінаўцы» Б. Александрова.

Што ж датычыць Дзяржаўнага рускага драматычнага тэатра імя М. Горькага, то ён адправіўся ў Вільнюс і будзе працяваць у паміжкраіні Вільнюскага рускага драматычнага тэатра, які цяпер—госць Мінска. Вільнюсцы убачаць дзве п'есы А. Маўзона—«Пад адным небам» і «Куды ідзе, Сяргей», «Шостае ліпеня» М. Штэрова, «Любоў Ярэву» К. Трэніна, «Узнятая саліна» па М. Шолкава, «Баранішчыца» А. Салынінскага, «Зараніцу ў калодзежы» («Фізіка-лірыка») Я. Волчыка, «Вяселле на ўсю Еўропу» А. Арканова і Г. Горына, «Каменнае гняздо» Х. Уэйлікоў, «Маскарады» М. Лермантова, «Звычайную гісторыю» І. Ганчарова, «Антонія і Клеапатра» В. Шэкспіра.

— А хто сёлетня прыедзе да нас?

— Апроч тэатра імя А. С. Пушкіна і Вільнюскага рускага тэатра драмы, пра якія мы ўжо гаварылі, у Мінску павяяе Волгаградскі тэатр музычнай камедыі. Віцебляне убачаць спектаклі Калінінградскага рускага драматычнага і Закарпацкага ўкраінскага музычна-драматычнага тэатраў. Калінінградскі драматычны тэатр у ліпені наведвае Гомель, змяніўшы тут Чаркаскі ўкраінскі музычна-драматычны тэатр. У Брэсце ўжо распачаў гастролі Чарнігаўскі ўкраінскі музычна-драматычны тэатр. Адсюль ён пеедзе ў Гродна. А ў Магілёве павяяюць Закарпацкі музычна-драматычны і Наўгродскі драматычны тэатры.

— Што хацелі б Вы, Юрыі Міхайлавіч, паказаць і нашым артыстам, напярэдадні гастрольў, і гасцям, якія наведваюць нас?

— Шчаслівай дарогі ў гастрольнае лета, плённы і падрыхтоўчы да новага, юбілейнага сезона і, вядома ж, добразычлівага, разумнага і чулага глядзца.

РАСКАЗВАЕ ВЫСТАЎКА

«Цяпер у вобласці 1.728 клубаў, 1.450 масавых бібліятэк, 23 дзённыя і вачэрняныя музычныя школы, 7 музэяў, 6 тысяч гуртоў мастацкай самадзейнасці...» Гэтыя лічбы прыведзены на адным са стэндаў выстаўкі, якая нядаўна адкрылася ў Доме паптычнай асветы Віцебскага абкома КПБ. Яна арганізавана абласным юрэннаўчым музэем да 50-годдзя Савецкай улады. Шмат новых матэрыялаў экспануюцца ў раздзелах «Кастрычнік на Віцебшчыне», «Ад плуга да трактара», «Старонкі славы баявой», Віцебшчына пасляваенная».

ЗВАННЕ НАРОДНАГА ТЭАТРА— ДРАМКАЛЕКТЫВУ НАСТАЎНІКАЎ

За шматгадовае творчы дзейнасці і высокае выкананне мастацтва калектыву Міністэрства культуры БССР прывяла ганаровае званне народнага тэатра драматычнаму калектыву настаўнікаў Цімавіцкага сельскага клуба Капыльскага раёна Мінскай вобласці.

Драматычны калектыв настаўнікаў Цімавіцкай сярэдняй школы Капыльскага раёна добра вядомы на Міншчыне. Аснову яго рэпертуару складаюць творы беларускіх драматургаў. На сцэне Цімавіцкага сельскага клуба ставіліся п'есы Я. Купалы, К. Крапівы, К. Губарэвіча, А. Макавіча, І. Козела, В. Гарбачэвіча. Названыя іраўнікі гэтага таленавітага калектыву заслужана настаяўніка школы БССР З. Рамаценкіна.

Аматыры сельскай сцэны—удзельнікі трох дзядат самадзейнага мастацтва рэспублікі. На тэатральнае дэкада калектыву паказаў спектакль па п'есе І. Козела «Паларачына» і быў узнагароджаны дыпламам першай ступені.

Паслядова выступілі калектывы і на рэспубліканскім аглядзе тэатральнага мастацтва.

прывячаным 50-годдзю Вялікага Кастрычніка. Настаўнікі паказалі спектакль «Ганка» У. Галуба. За гэтую работу калектыв атрымаў дыплом трэцяй ступені.

Ад спэнтаніа да спектакля расце мастацтва самадзейных ацёрваў. У калектыве прыходзіць—малодзь—вучні старэйшых класаў. Настаўнікі ахвотна перадаюць сваім выхаванцам вопыт і веды.

Кожны свой новы спектакль драмгуртук паказвае ў калгасах і школах раёна, вядучае ў суседнія раёны. Штогод такіх выездаў бывае не менш трыццаці.

ПОЦІСКІ РУК, ЕДНАСЦЬ СЭРЦАЎ

На зямлі Беларусі працягваецца свята братняга народа—Дэкада ўзбекскай літаратуры і мастацтва. Узбекскія пісьменнікі, артысты, кампазітары, мастакі разехаліся па рэспубліцы. Усюды—ад Нёмана да Дзвіны, ад Буга да Дняпра—дарагіх гасцей страчаюць хлебам і соллю.

Адчыніць літаратурнай часткі дэкады. Выступае Мансім Танк.

Да барысавіцкай калгасінаў прыехала ў гасці ўзбекская песня. Стаха Рахімаў і Ала Рахімава-Іошыне выступаюць у калгасе імя Чкалава.

Беларусь гаворыць па-узбекску, Узбекістан—па-беларуску. Спраўдлівы пасланиці дружба двух народаў сталі нігі, і вельмі сімвалічна, што кніжны базар, прысвечаны Дэкадзе ўзбекскай літаратуры і мастацтва, адкрыўся ў Мінску ля помніка Янку Купалу. Выступае Эркін Вахідаў.

Фота Ул. КРУКА І М. МІХАЙЛАВА.

У НАШАЙ краіне праходзіць Дні беларускай культуры. Сёлетня яны пачаліся пасля падпісання новага Дэкадуру аб дружбе, супрацоўніцтве і ўзаемадапамозе паміж СССР і Народнай Рэспублікай Узбекістан і прысвечаны 50-годдзю Вялікага Кастрычніка. Пачатак гэтага месячнага сулёў з нацыянальным святам Беларусі—Днём славянскай пісьменнасці, асветы і культуры, які ўрачыста адзначаўся 24 мая.

Беларусі вельмі ганарэцца тым, што толькі ў народ, адзіны ў свеце, мае такое свята—свята пісьменнасці і культуры. Азбука і пісьменнасць, якую стварылі салонскія браты Кірыл і Мяфодзі, з'явіліся духоўнай асновай для ўмацавання сувязей паміж славянскімі народамі, асновай для развіцця і росквіту іх культуры. Азбука Кірыла і Мяфодзі напісаны творы Пушкіна і Чарнышэўскага, Лёніна і Валагоева, Боцева і Вазова, Купалы і Коласа.

Можна прывесці многа яркіх прыкладаў і фактаў, якія расказваюць пра поспехі і дасягненні беларускай культуры пасля незалежнасці ў верасні 1944 года. Вось некаторыя. За 20 год народнай улады ў Беларусі напісана больш 630 арыгінальных п'ес 230 аўтараў. Вялікім поспехам карыстаюцца драмы «Іван Шышман» Каменна Эдэрава, «Тракторы» Георгія Дзягарава, некаторыя паставілі Савецкага тэатра і іншыя п'есы беларускіх драматургаў розных пакаленняў. (Шкада, што да гэтага часу на сцэнах беларускіх тэатраў не паставілі адна беларуская п'еса). Беларускія кінафільмы дэманструюцца больш чым у 60 краінах. Ва ўсіх сёлах краіны з населенцтвам звыш 500 жыхароў ёсць свае бібліятэкі. З 3 году ў год шырока цакавацца ў свеце да творы беларускіх літаратуры. За 22 гады 1734 кнігі беларускай мастацкай літаратуры перакладзены больш чым на 70 мову. Беларускі камітэт па дружбе і культурным сувязям з філіяльнымі факультэтам

ДОБРЫ ДРУГАР БАЛГАРЫЯ

У СССР ПРАХОДЗІЦЬ ДНІ БАЛГАРСКАЙ КУЛЬТУРЫ

тэатм Савіёскага ўніверсітэта штогод праводзіць міжнародныя семінары для перакладчыкаў з балгарскай мовы і замежных беларусіаў, а ў наступным годзе адбудзецца Першы з'езд усіх перакладчыкаў з балгарскай мовы і балгарыстаў.

У Дзень 24 мая ганаровае званне Героя Савіёскага ўніверсітэта Героя Савіёскага ўніверсітэта Працы Балгарыі было прысвоена пісьменнікам Станеўва Баграме і Эміліяну Станеўва, мастакам Дачку Узу-нэву, Злачу Бяджыеву, Івану Фуневу, Лію Пятрову, кампазітарам Любаміру Піпкову, Панчу Уладзігераву і Філіпу Куцеву і народнаму артысту Хрысту Брымба-раву. Саюз пісьменнікаў Балгарыі ўзнагародзіў прэміяй за лепшыя мастацкія творы 1966 года Багамі-ла Райнава за апавесць «Шыкі ў нікуды», Дзімітра Талева (псеўданім) за раман «Чую вашы галасы», Іордана Радзікава за дэкорныя нарысы «Несветлыяныя дзверы і Паўла Вемінава за раман «Зоркі над нам».

Віннікі гэтага нябачнага росквіту культуры былі падведзены на I з'ездзе балгарскай культуры, які нядаўна адбыўся ў Савіі. Каштоўным укладам у далейшае ўмацаванне і развіццё дружбы і культурных сувязей паміж савецкім і балгарскім народамі з'яўляюцца беларуска-балгарскія ўзаемасувязі. Вельмі змяняліся, напрыклад, то, што газета «Літаратурны фронт» адкрыла публікацыю аб поспехах «Шыкі ў нікуды» 50-годдзя Вялікага Кастрычніка «Вершы пра Беларусь» вядомага балгарскага паэта, гадоўнага рэдактара часопіса «Балгара-савецкая дружба» Ангела Тодэрава. У ніцы змешчаны тры ўсталяваныя лірычныя вершы: «Мінае», «У музее Янку Купалы» і «Нара».

Па запрашэнню балгарскага Саюза пісьменнікаў у Балгарыі анікоўдзіла беларускі паэт, перакладчык з балгарскай мовы Ніа Гілевіч. Разам з балгарскімі пісьменнікамі ён удзельнічаў у традыцыйных «Славянскіх агніх»—літаратурных чытаннях і сустрэчах з дзесяцімі літаратуры і культуры ў горадзе Слівен, а таксама ў літаратурных днях у Благоеўградзе і ў іншых мерапрыемствах Саюза пісьменнікаў Балгарыі. У сафііскіх выдвецтвах рыхтуюцца да выдання зборніка вершаў А. Купалова, Н. Гілевіча, Р. Барадуліна, зборнік аповядаў беларускіх пісьменнікаў. А ў выдвецтва «Беларусь» зладзены ў набор зборнік «Сярбы, куды увайшлі пісьменнікі» аповядаў беларускіх пісьменнікаў. Саюз журналістаў БССР рыхтуе да друку цікавы зборнік «Габраўскія ўспаміны». У галіне жываліцы і графікі пільна распрацоўвае балгарскую тэму беларускі мастак Бярэга Заборва. Яго карціна «Выбыкі» Саюзапіяна адзначана прэміяй на Усеагульнай выставі маладых мастакоў.

Для ўдзелу ў Днях беларускай культуры ў СССР прыехалі балгарскія пісьменнікі, артысты, мастакі, музычнікі і ганцавалыя калектывы. У Мінск прывязджае балгарская эстрадная група, у складзе якой Лілі Іванова, вельмі папулярная ў нас спявачка. І няма ніякага сумненняў ў тым, што норама сустрэча з балгарскімі сябрамі, з іх жыццяздольнасці і змяняльным мастацтвам будзе зноў запамінальнай, хвалюючай.

Банкарэм НІКІФАРОВІЧ.

У ГАСЦЯХ У РАДЫЗЕВАДЦАЎ

Цэла і сардэчна сустрэлі 2 чэрвеня мінскія радызаводцы групу ўзбекскай літаратуры і мастацтва, якую ўзначаліваў старшыня Дзяржаўнага камітэта Савета Міністраў УзССР па друку З. Есенбаў. Сярод гасцей—рэдактар часопіса «Шар» Юдзуў паэт Хамід Гулям, намеснік старшыні праўлення Саюза пісьменнікаў Узбекістана Рахмат Файзі, пісьменнік Адыл Якубаў, паэты Шукрула, Душан Файзі, кампазітар Хамід Рахімаў, спявакі і танцоры, музыканты.

Гасцей віталі дырэктар заводу Л. Захарыч, намеснік старшыні заўдочна В. Ліўнін, дэпутаты ў нацыянальных камітэтах падвасці гасцінама Узбекістана бунеты жыццыз ветага Рабавыя з чыгрой стухалі выступленні З. Есенбава, паэтаў Хаміда Гуляма, Шукрулы і Эрліна Бахадэва.

Затым на сцене запаводнага клуба адбыўся канцэрт. У ім прынялі ўдзел салісты Узбекістані філармоніі, народная артыстка рэспублікі Кандуз Мірраымава і Тохта Рысметова, салістка Узбекскага дзяржаўнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета імя Алішэра Навая Роза Юсупава, скарпак Марліс Юнусанав, чаніст Тылаш Хадзамбардыеў, саліст опернага тэатра імя Алішэра Навая, народны артыст УзССР Сатар Ярашав, народны артыст УзССР Тэахар Алілаў, канцэртмайстар Афелія Юсупава.

У РАБОЧЫХ «КАМУНАРКІ»

Валлі вечаў дружбы ўзбекскага і беларускага народаў адбыўся 2 чэрвеня і ў клубе фабрыкі «Камунарка». Як свабодны дарагі гасцей віталі рабочыя фабрыкі ўдзельнікі Дэкады ўзбекскай літаратуры і мастацтва ў Беларусі. З прывітанням да гасцей ўваруўся сакратар партыйнай арганізацыі фабрыкі М. Савалюў.

— Дзякуй вам за цёплы прыём,—сказала ў адказ народная артыстка СССР Тамара Ханум.— Я бачыла вашу сталіцу ў дзевяціх час і ведаю, якім жыццём Мінск наста вайны, і вось сёння перад намі адраджана стаіла Беларусі. Мы захапіліся прапавісцю міра, мы ганарымся вайшымі працоўнымі поспехамі.

Са стонамі гарагача прывітання ад узбекскага народа выступіў паэт-драматург, удзельнік вывалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх акупантаў Адам Рахмат. Затым Язін Сямёнаў прагавіў у перакладзе на беларускую мову вершы Адама Рахмата «На берагах Сома». Удзельнік сустрэчы вітаў таксама старшыня праўлення Саюза пісьменнікаў Кара-Калпакскай АССР Ібрагім Юсулаў.

Сустрэча скончылася канцэртам, які далі майстры ўзбекскага мастацтва. Рабочыя «Камунаркі» па заслузе ацанілі выступленні ансамбля народных інструментаў, заслужанага артыста УзССР Махмуда Мухамедава, Ташгюра Шарыпава, Тамара Хімер, Вячаслава Грышанова, народнай артысткі УзССР Гульнарэ Маваевай, народнай артысткі СССР Тамара Ханум.

ЛЯ ПОМНІКА ЯНКУ КУПАЛУ

Пад асабістым вачыявім ліп у сьнеўны Янку Купалу раніцою 2 чэрвеня расквінуўся вялікі кніжны базар. Цэнтральнае месца на століцак займаюць творы саброеў—узбекскіх паэтаў і празаікаў Зулфі, Унігуна, Хаміда Гуляма, Мір-Бабадэя, Абдулы Нахара, Рамаза Бабадэя, Абена, Шукрулы, Каміла Яна, Габура Гуляма, Душана Файзі і многіх іншых вядомых узбекскіх літаратураў. Побач перакладзеныя і беларускія калегамі кнігі «Прыка» Зулфі, зборнік «Узбекія апавяданні», анталогіі Узбекістані паэзіі «Спавае Узбекістані» і «Соца» ў арыках».

[Заканчэнне на 4-й стар.]

